

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑ.Λ.

Μ. Δευτέρα 29 Απριλίου 2024 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

1^η Δραστηριότητα

- A1.** Στο απόσπασμα του κειμένου γίνεται λόγος για τη στάση των ανθρώπων απέναντι στον παραδοσιακό πολιτισμό. Ειδικότερα, αναφέρεται πως πολλοί άνθρωποι σήμερα επιδεικνύουν ασέβεια προς αυτόν, αποθεώνοντας οτιδήποτε νεωτερικό. Έτσι, ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας της ταυτότητας του λαού. Η ενδεδειγμένη στάση θα πρέπει να συνδυάζει το παραδοσιακό στοιχείο με το σύγχρονο, καθώς η διατήρηση της ιστορικής μνήμης θα βοηθήσει το έθνος να αντεπεξέλθει ενάντια σε κάθε κίνδυνο απώλειας της ταυτότητάς του.

2^η Δραστηριότητα

- A2. α)** Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι επαγωγή. Αναλυτικότερα, η συντάκτρια ξεκινά τον συλλογισμό της από το ειδικό καταγράφοντας τη στάση των ανθρώπων απέναντι στον παραδοσιακό πολιτισμό “*Παρόλη την ιστορική... αρχαιοκαπηλεία.*” την οποία αποδίδει στην αδιαφορία του ανθρώπου για το παραδοσιακό στοιχείο και στη μονομερή στροφή του στον εκσυγχρονισμό “*Κι αυτό γιατί... απόλυτο νεωτερισμό.*” Έπειτα, καταλήγει στη γενική θέση πως η στάση αυτή του ανθρώπου προκαλεί την απώλεια της πολιτισμικής ταυτότητας: “*Όλα αυτά... ψυχισμός μας.*”

- A2. β) Η παράγραφος αναπτύσσεται με αιτιολόγηση. Η συντάκτρια παραθέτει στη θεματική περίοδο την άποψη ότι η αξία των μνημείων είναι ανεκτίμητη “Η αξία... ανεκτίμητη.” και στη συνέχεια την αιτιολογεί “Κι αυτό... για τους απογόνους.” Χαρακτηριστική της αιτιολόγησης είναι η χρήση της λέξης “γιατί”.
- A3. α) Άλλωστε: προσθήκη - συμπλήρωση
Μάλιστα: έμφαση
Όμως: αντίθεση
Έτσι: σχέση αιτίου - αποτελέσματος
- A3. β)
- να χάνεται ο παραδοσιακός ψυχισμός μας
 - Το πλησίασμα των μνημείων θα συνδράμει στην ιχνηλάτηση της ιστορίας
 - το έθνος θα μπορέσει να ορθοποδήσει σε οποιαδήποτε επικίνδυνη συγκυρία

3^η Δραστηριότητα

A4. Προσφώνηση / Πρόλογος

Αγαπητοί καθηγητές,
Αγαπητοί συμμαθητές,
Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα, αρχικά, να συγχαρώ τη διεύθυνση του σχολείου και τον Σύλλογο Καθηγητών για την εξαιρετική πρωτοβουλία διοργάνωσης της ημερίδας αυτής με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού και να τους ευχαριστήσω που μου δίνουν την ευκαιρία να εκφράσω τις απόψεις μου. Στην εισήγησή μου θα αναφερθώ στους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η επαφή μας με τα μνημεία και θα προτείνω τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να μας φέρει κοντά σε αυτά.

Κύριο Μέρος

Λόγοι για τους οποίους είναι αναγκαία η ουσιαστική επαφή με τα μνημεία:

- Επαφή με τον πολιτισμό, διατήρηση της παράδοσης (αναγκαία για τη διατήρηση της ταυτότητας του έθνους, αποφυγή εθνικού αποχαρκτηρισμού)
- Δημιουργική αξιοποίηση των επιτευγμάτων του παρελθόντος για το παρόν και το μέλλον
- Κατανόηση της διαφορετικότητας των εθνών και των λαών
- Πολύπλευρη καλλιέργεια: πνευματική, ηθική, αισθητική.

Τρόποι επαφής των μαθητών με τα μνημεία μέσω του σχολείου:

- Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία: γόνιμες, να έχει προηγηθεί η κατάλληλη προετοιμασία των μαθητών, να γνωρίζουν τι θα δουν και γιατί...
- Ουσιαστική διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας χωρίς απαρχαιωμένες μεθόδους αποστήθισης και τυπολατρίας: οι μαθητές θα κατανοήσουν και θα αγαπήσουν το παρελθόν
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας για την αναπαράσταση αρχαιολογικών χώρων: σύνδεση παλιού και νέου στοιχείου (ο μαθητής θα κατανοήσει πως δεν πρόκειται για αλληλοσυγκρουόμενες, αλλά για αλληλοσυμπληρούμενες έννοιες)
- Διοργάνωση ημερίδων με θέμα τον πολιτισμό: ομιλίες αρχαιολόγων και ιστορικών για ευαισθητοποίηση των μαθητών

Επίλογος/ Επιφώνηση

Καταλήγοντας, γίνεται φανερό η σημασία που έχει η επαφή των ανθρώπων με τα μνημεία καθώς επίσης και ο καταλυτικός ρόλος του σχολείου στην προσπάθεια αυτήν. Ελπίζω οι προτάσεις μου να σας βρίσκουν σύμφωνους και να μπορέσουμε να χτίσουμε στο εξής το μέλλον μας διατηρώντας την επαφή μας με το παρελθόν που μας διαμορφώνει.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

1^η Δραστηριότητα

- B1.** Το ποιητικό υποκείμενο θίγει την άρρηκτη σύνδεση του παρελθόντος και του παρόντος των Ελλήνων. Αρχικά, αναφέρεται στα σπίτια των νεοελλήνων που είναι χτισμένα στα ίδια σημεία που έστεκαν οικισμοί των αρχαίων προγόνων τους σε διαδοχικές περιόδους της ελληνικής ιστορίας («Τα σπίτια μας είναι χτισμένα πάνω σ' άλλα σπίτια... δίχως χέρια.»). Επίσης, συγκρίνει το φτωχικό και ταπεινό σήμερα με το ένδοξο χθες, που ως κοινό παρονομαστή έχουν το υπέροχο φυσικό τοπίο της χώρας («Έτσι, όσο χαμηλά... ολοτρόγυρα ο αέρας»), («μονάχος κάτω απόναν... όπως τότε»).

2^η Δραστηριότητα

- B2. α)** Στο ποίημα ένα από τα κυρίαρχα ρηματικά πρόσωπα είναι το β' ενικό («θαρρείς πως μένεις», «πως είσαι», «πορεύεσαι»). Με τη χρήση του το ποιητικό υποκείμενο μοιάζει να απευθύνεται σε κάθε κάτοικο αυτού του τόπου που νιώθει την ιστορική σύνδεση με το ένδοξο παρελθόν. Έτσι, προσδίδει οικειότητα στον λόγο του και ταυτοχρόνως δημιουργεί ένα νοερό διάλογο με τον αναγνώστη, αντίστοιχο με εκείνο του χθες με το σήμερα.
- B2. β)** Στο ποίημα εντοπίζεται πληθώρα εικόνων. Μια από αυτές είναι η οπτική εικόνα: «Έτσι, όσο χαμηλά, στον κάμπο, κάτω απ' τις ελιές, / κι αν απαγκιάζουν* τα καλύβια μας, / μικρά, καπνισμένα, με μια στάμνα μονάχα πλάι στην / πόρτα». Λειτουργικά, η συγκεκριμένη εικόνα ενεργοποιεί τη φαντασία του αναγνώστη και την οδηγεί στη μετουσίωση συναισθημάτων και καταστάσεων, καθιστώντας τη μέσο κατανόησης της πραγματικότητας που περιγράφεται. Συγκεκριμένα, αποδίδεται γλαφυρά η εικόνα των φτωχόσπιτων των νεοελλήνων, η οποία έρχεται σε αντιδιαστολή με το κλέος της αρχαιότητας.

- B3.** Ο τίτλος του ποιήματος είναι προβληματικός κι όχι δηλωτικός του περιεχομένου. Έχει περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα και δεν προϋδεάζει άμεσα για το περιεχόμενο του ποιήματος. Επιπλέον, η αλληλουχία των νοημάτων είναι συνειρμική. Οι εικόνες του ποιήματος διαδέχονται η μια την άλλη κατά το μηχανισμό του ονειρικού συνειρμού. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία το ποίημα κατατάσσεται στη μοντέρνα/ νεωτερική ποίηση.

3^η Δραστηριότητα

B4. Γλωσσικές επιλογές – Ύφος:

- Το ύφος πρέπει να είναι προσωπικό, εξομολογητικό.
- Χρήση α', γ' ρηματικού προσώπου.
- Αναφορική και ποιητική λειτουργία της γλώσσας.

Η θεματική περίοδος θα πρέπει να περιλαμβάνει και τα δύο στοιχεία που δίνονται στην εκφώνηση. Ενδεικτικά: Το παραπάνω ποίημα μού δημιούργησε πληθώρα σκέψεων-προβληματισμών, ενώ ταυτοχρόνως με ώθησε στη συνειδητοποίηση της αναπόσπαστης σχέσης του σήμερα με το χθες, όπως υπαγορεύουν οι εμπειρίες της ζωής.

- Αναλογίστηκα πως το παρόν των Ελλήνων είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με όλες τις προηγούμενες περιόδους της ελληνικής ιστορίας και πως συνιστούν ένα μοναδικό και αξιοζήλευτο μωσαϊκό.
- Επίσης, ο τελευταίος στίχος με έκανε να σκεφτώ πως το παρελθόν έρχεται, συμπαραστέκεται και συμπονά τους νεοέλληνες, δίνοντάς μας την απαραίτητη στήριξη, ώστε να δημιουργήσουμε και να προχωρήσουμε γονιμοποιώντας δημιουργικά το παρελθόν μας.
- Για μένα, το παρελθόν συνιστά πυξίδα για την πορεία της ζωής μου, καθώς ζω σε μια χώρα που η ιστορική μνήμη είναι ζωντανή και λειτουργεί ως καθημερινή υπενθύμιση. Απόλυτη απόδειξη συνιστά η Ακρόπολη και τα υπόλοιπα σπουδαία μνημεία του τόπου μας, που μας συνδέουν νοερά άμεσα με το χθες.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- Επιπλέον, το χθες μου είναι οι ρίζες μου. Εκείνες που στερεώνουν τα βήματά μου σήμερα. Περπατώ πάνω στα χνάρια των προηγούμενων γενιών που έχτισαν τον κόσμο στον οποίο εγώ σήμερα κινούμαι και ζω. Η γνώση της οικογενειακής μου ιστορίας είναι δείκτης για το παρόν και το μέλλον μου.

Η κατακλείδα θα πρέπει να ανακεφαλαιώνει τη βασική πτυχή του θέματος ή να καταλήγει σε κάποιο συμπέρασμα. Ενδεικτικά: Είναι, λοιπόν, ξεκάθαρο πως το χθες ορίζει το σήμερα και υποδεικνύει το αύριο, αρκεί να λειτουργεί ως κίνητρο προόδου και εξέλιξης.